

گفتمانی با دکتر عبدالعلی شمس برهان؛

پیش کسوت برگزیده آزمایشگاه بالینی سال ۱۳۹۱

در این شماره از ماهنامه به سراغ همکاری ارجمند با پیشینه و دستاوردهای ارزشمند رفتیم. دکتر عبدالعلی شمس برهان در سال ۹۱ توسط سازمان نظام پزشکی ایران به عنوان متخصص آزمایشگاه پیشکسوت برگزیده شد. وی پیشینه‌ی سال‌ها تلاش دلسوزانه در آزمایشگاه‌های کشور دارد و هم‌اکنون به عنوان کارشناس تخصصی رشته‌های علوم آزمایشگاهی در دادسرا و هیات‌های انتظامی سازمان نیز مشغول فعالیت است. به پای گفتگوی این همکار فرهیخته نشستیم که می‌خوانید.

در آغاز خواهشمندیم زندگی‌نامه خودتان را برایمان بازگو کنید.

در سال ۱۳۲۵ در مهاباد متولد شدم. در آن شهر مدرسه رفتم و در آن زمان به علت‌های مادی و ناآگاهی مردم تعداد کمی از بچه‌ها به مدرسه می‌رفتند. تعداد دانش‌آموزان کلاس ششم ابتدایی که ما در آن امتحان ابتدایی دادیم حدود ۳۶ نفر بود. سال ۱۳۴۱ به دلیل رویدادها و مسایل سیاسی آن زمان که در کردستان پیش آمد به ارومیه که نزدیک‌ترین شهر و مرکز استان بود رفتم. دیپلم را در سال ۱۳۴۳ در ارومیه گرفتم. در همان سال در کنکور دانشگاه تهران شرکت کردم. در آن زمان

در ایران فقط دانشگاه تهران، اصفهان و تبریز بود. از دبیرستان ما فقط من قبول شدم و برای ادامه تحصیل به تهران آمدم. بعد از فارغ‌التحصیلی، در سال ۱۳۵۱ با کسب یک بورسیه، دانش‌آموخته دوره طب پیشگیری دانشگاه شیکاگو شدم. از همان جا به آزمایشگاه خیلی علاقمند شدم چون بخش عمده‌ای از دوره طب پیشگیری راجع به میکروب‌شناسی و بیماری‌های میکروبی بود. پس از بازگشت به ایران علاقمند شدم که رشته تخصصی آزمایشگاه بالینی را ادامه دهم. در سال ۱۳۵۲ در کنکور تخصصی رزیدنتی آزمایشگاه بالینی پذیرفته شده و شروع به کار کردم. جادار در این جاز استاد‌های مهربان و دلسوزم مخصوصاً دکتر افلاطونی یادی کنم. او استادی خوب و انسانی وارسته بود. همچنین دکتر سیار، دکتر نفیسی، خانم دکتر کامیاب که افرادی دلسوز و دانشمند بودند. در دوران رزیدنتی به علت برخی فعالیت‌های سیاسی و اعتصابات که در دانشگاه رخ داد بنده را مسئول و مشوق کار برای دانشجویان دانستند و ۱۰۰ روز در زندان انفرادی به سر بردم تا در نهایت با فشار استادان مخصوصاً دکتر افلاطونی رئیس دانشکده علوم پزشکی رازی دانشگاه تهران از بندرها شدم. در سال ۱۳۵۶ تخصص خود را گرفته و از اولین اعضای انجمن متخصصان آزمایشگاه بالینی ایران شدم. تز و

پایان‌نامه خود را در رشته تخصصی درباره درمان سالک با آقای دکتر غلامحسین ادریسیان استاد برجسته دانشکده بهداشت با نمره عالی به پایان رسانده و سپس در بخش خصوصی و دولتی شروع به کار کردم.

آقای دکتر شمس بیشتر در کدام زمینه تخصصی آزمایشگاه فعالیت کردید؟

زمینه کاری من بیشتر سیتوهماتولوژی بود. اگرچه مدتی هم روی قارچ‌ها کار می‌کردم و تا سال ۱۳۵۵ همکار تحقیقاتی شرکت بایر آلمان برای ساخت داروهای ضد قارچ کلوتریمازول بودم. این پروژه در بیمارستان رازی زیر نظر دکتر افلاطونی و نیز بنده شروع به کار کرد و این دارو را بررسی کردیم و مقاله آن هم در مجلات مختلف چاپ شد. در این زمینه خیلی علاقمند به کارهای میکروسکوپی و سیتوهماتولوژی بودم. از آنجا که همیشه همه چیز به ذوق و میل آدم پیش نمی‌رود متأسفانه جنگ تحمیلی پیش آمد و من در بیمارستان شب و روز در خدمت بیماران بودم. در آنجا مساله عفونت‌های بیمارستانی بین مجروحان به فراوانی دیده می‌شد. نزدیک به ۸ سال روی این مساله کار کردم که ریشه این‌ها و چگونگی پیشگیری از عفونت‌های بیمارستانی را بررسی کردم. خوشبختانه در بیمارستانی که من کار

می کردم این عفونت ها به شدت کاهش پیدا کرد و نخستین مقاله تحقیقاتی درباره عفونت های بیمارستانی در ایران را در سال ۱۳۶۵ منتشر کردم. رشته دیگری که مورد علاقه من بود ایمونولوژی بود، بدین روی در سال ۱۳۶۵ برای گذراندن دوره تولید مونوکلونال آنتی بادی ها عازم دانشگاه وین شدم و در آن جا با پروفیسور کراپ که خیلی معروف است و اغلب امتیاز آنتی بادی ها به نام اوست و آن را به شرکت های خصوصی فروخته است آشنا شدم. در همین موسسه ایمونولوژی دانشگاه وین با ایشان کار کردم و در این رشته خیلی پیش رفتم و بعد به ایران بازگشتم و در سازمان انتقال خون ایران کار را ادامه دادم ولی به دلایلی نتوانستم با آن ها کار کنم. در همان سال در دانشگاه وین یک دوره هماتولوژی و فلوسایتومتری نیز گذراندم همچنین اولین کنگره هماتولوژی را در سال ۱۳۷۰ در دانشگاه تهران برگزار کردم و بازآموزی ماهم از آن به بعد شروع شد و این کنگره ها همچنان ادامه دارد.

استاد؛ شنیدیم همکار پیشکسوت برگزیده سازمان نظام پزشکی شده اید، در این باره برایمان بگویید؟

دو سال است انجمن های تخصصی مخصوصا انجمن های آزمایشگاهی روز ۳۰ فروردین را که زادروز استاد حکیم جرجانی است روز آزمایشگاه تعیین کرده اند. وی از شخصیت های بزرگ علمی ایرانی بوده و به این دلیل زندگی و نوشتار او از اهمیت برخوردار است که اولین فردی است که علوم پزشکی و آزمایشگاهی را به فارسی

این روزها با شناختن آنتی بادی های تازه با فلوسایتومتری می توان اکثر بیماری های خونی را تشخیص داد

می نویسد (البته این سینا هم اشاراتی به نقش آزمایشگاه و بررسی ادرار از نظر آزمایشگاهی برای تشخیص بیماری ها کرده که به زبان عربی است). با توجه به اینکه بنده سال هاست تقریبا از سال ۱۳۸۲ عضو هیات مدیره انجمن متخصصان علوم آزمایشگاه بالینی ایران هستم به همراه چند نفر دیگر در این روز انتخاب شدیم. در این روز یکی دو نفر از استادان و پزشکان پیشکسوت هر رشته تعیین و معرفی شوند. امسال هم لطف کردند و بنده را به علت خدماتی که برای انجمن و صنف خود انجام داده ام و در هر زمینه ای فعال بودم انتخاب کردند.

این رویداد دو سال است که با معرفی عده ای توسط انجمن متخصصان علوم آزمایشگاهی به سازمان نظام پزشکی و با نظر و انتخاب نهایی سازمان، برگزار می شود.

البته در سال ۸۷ بنده برگزیده منتخب خود سازمان نظام پزشکی بودم و در آن زمان انجمن ها این گونه برگزیدگی پیشکسوتان را شروع نکرده بودند و دو سال است یعنی سال ۹۰ و ۹۱ این کار انجام شده است و امید است ادامه پیدا کند و ماسعی می کنیم هر چه باشکوه تر برگزار شود و سازمان نظام پزشکی برگزاری آن را تقبل کرده است.

در زمینه تخصص خود و از آینده این رشته بیشتر برایمان بازگو کنید؟

هماتولوژی یکی از رشته های خیلی جالب و خوب آزمایشگاه است و فکرمی کنم ما باید دانشجویان بیشتری در این زمینه مخصوصا در هماتولوژی PhD پرورش دهیم، علاوه بر این که ایمونولوژیست و هماتولوژیست بالینی زیادی در کلینیک ها داریم ما نیاز به متخصصان سیتوهماتولوژی نیز داریم.

این روزها با شناختن آنتی بادی های تازه با فلوسایتومتری می توان اکثر بیماری های خونی را تشخیص داد. پیش از این مادر هماتولوژی بیشتر روی سیتولوژی و همچنین سیتولوژی شیمیایی کار می کردیم. حدود ۹۵ درصد لوسمی ها را با این روش طبقه بندی می کردیم. ولی ۵ درصد آن ها را واقعا نمی دانستیم از چه نوعی است. ولی امروزه با فلوسایتومتری می توان این ها را شناسایی کرد و تشخیص داد.

البته همیشه در هر چیزی و در هر رشته ای ممکن است یک درصد قطعی نباشد ولی در هماتولوژی خوشبختانه پیشرفت های فراوانی شده است، و در آینده هم با توسعه رشته سیتوژنتیک من

فکر می‌کنم در تشخیص و شناسایی بیماری‌های خون موفقیت‌های زیادی نصیب ما خواهد شد. به ویژه اگر به این رشته تخصصی توجه بیشتری شود و دستگاه‌ها و کیت‌های مناسبی در این زمینه خریداری شود که این امر با همکاری هر دو بخش دولتی و خصوصی امکان‌پذیر است. گرچه در قانون اساسی ایران تحصیلات و بهداشت رایگان ذکر شده اما دولت

نمی‌تواند این بار را تنهایی به دوش بکشد و به هر روی بخش خصوصی هم باید همت کند، و با همراهی و همکاری و نظارت بخش دولتی این رشته گسترش پیدا کند. این روزها طرح پزشک خانواده و تغییراتی که قرار است انجام شود، مساله‌ی روز شده است. شاید در این زمینه بتوان به آینده‌ی بهتری برای سلامت و بهداشت مردم امیدوار بود. این پزشک خانواده در بیشتر

کشورها همانند سوئد، استرالیا، کانادا و تا حدودی آمریکا اجرا شده است و پیشینه‌ی طولانی دارد. مساله‌ی مهم این است که در اجرا خوب عمل شود و اگر خوب اجرا شود یک کمک بسیار بزرگ در سلامت و بهداشت مملکت است. **سپاسگزاریم که وقت ارزشمندتان را در اختیار ما قرار دادید.**

دومین کنگره کشوری اندومتریوز

پژوهشگاه ابن سینا در نظر دارد دومین کنگره کشوری اندومتریوز را ۲۷ و ۲۸ دی ماه سال ۱۳۹۱ هم‌زمان با شانزدهمین کنگره سالیانه تازه‌های باروری و ناباروری برگزار کند. با شیوع تقریبی ۱۷۶ میلیون زن مبتلا در جهان و بار مالی حدود ۱۱۰ میلیارد دلار در سال، اندومتریوز یکی از شایع‌ترین و پرهزینه‌ترین بیماری‌های زنان و مامایی بوده و با عوارض متعددی نظیر ناباروری، افزایش شانس ابتلا به سرطان تخمدان، دردهای شدید قاعدگی، کیفیت نامناسب

زندگی خانوادگی و اجتماعی و اختلالات روانی همراه است. در این سمینار، دانشمندان و دانش‌پژوهان رشته‌های مختلف زنان، بیولوژی، پاتولوژی، ژنتیک، ایمونولوژی، انکولوژی، اپیدمیولوژی، سم‌شناسی، عفونی، روانشناسی و حقوق و اخلاق زیستی و ... گرد هم خواهند آمد تا نسبت به آسیب‌شناسی و علت‌شناسی اندومتریوز، تشخیص و درمان پزشکی و جراحی اندومتریوز، تاثیر عوامل محیطی بر اندومتریوز، اندومتریوز و ناباروری، مباحث اخلاقی و کیفیت زندگی مبتلایان به اندومتریوز و ... به بحث و تبادل نظر بپردازند. جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره ۰۲۱۱۰۲۲۴۰ داخلی ۳۵۵ تماس و یا به وب‌سایت www.endometriosis.avicenna.ac.ir مراجعه کنید.

پنجمین کنگره بین‌المللی بیوشیمی و بیولوژی سلولی مولکولی

پنجمین کنگره بین‌المللی بیوشیمی و بیولوژی سلولی مولکولی و سیزدهمین کنگره سراسری بیوشیمی و اولین سمپوزیوم بیماری‌های متابولیک با حداکثر امتیاز بازآموزی، همراه با

نمایشگاه تخصصی دارویی، تجهیزات پزشکی، آزمایشگاهی و بیمارستانی، در تاریخ ۲۷-۳۰ فروردین ۱۳۹۲ واقع در اولین شهر خشتی جهان (یزد)، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد برگزار می‌شود. جهت اطلاع از موارد بیشتر به سایت کنگره مراجعه کنید: www.oxanco.com www.biochem13.com